

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/59/2019
Identifikačné číslo spisu: 4411206684
Dátum vydania rozhodnutia: 29.03.2022
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:4411206684.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Nitra, so sídlom v Nitre, Nám. J. Pavla II 7, IČO 35 593 008, zastúpenej splnomocnenkyňou Petruška & partners s.r.o., so sídlom v Nitre, Kupecká 18, IČO: 47 254 882, proti žalovaným 1/ LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, so sídlom v Banskej Bystrici, Námestie SNP 8, IČO: 36 038 351, zastúpenému splnomocnenkyňou Advokátska kancelária JAKUBČO, spol. s r. o., so sídlom v Banskej Bystrici, Horné záhrady 2, IČO: 50 570 897 a 2/ Slovenský pozemkový fond, so sídlom v Bratislave, Búdková 36, IČO: 17 335 345, o vydanie nehnuteľností, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 4C/92/2011, o dovolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 3. októbra 2018 sp. zn. 5Co/261/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 16. marca 2017 č. k. 4C/92/2011-1196 I. uložil žalovanému 1/ povinnosť vydať a navrátiť žalobkyni vlastnícke právo k a/ 17 nehnuteľnostiam vedeným Okresným úradom Nové Zámky, katastrálnym odborom (ďalej tiež len „katastrálny úrad“) na LV č. XXX v katastrálnom území V. W. Q. ako parcely registra „C“ č. XXXX/X, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX až XXXX, XXXX až XXXX, XXXX/X, XXXX/X a XXXX - všetko lesné pozemky o výmerách XXXXXX m², XXXXX m², XXX m², XXXX m², XXXXX m², XXXXX m², XXXX m², XXXX m², XXXX m², XXXXXXX m², XXXXX m², XXXX m², XXXX m², XXXXX m², XXXXXXX m², XXXXX m² spolu s dokumentáciou, ktorá k nim prislúcha a b/ ďalším 6 nehnuteľnostiam v rovnakom katastrálnom území parc. č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X (taktiež lesné pozemky) o výmerách XXXX m², XXX m², XXXXX m², XXXXX m², XXXX m² a XXXX m², vytvoreným na základe geometrického plánu č. XX/XXXX vyhotoveného 25. apríla 2014 K. C. F., autorizovaného rovnaký deň K. K. U. a overeného katastrálnym úradom 12. mája 2014 pod č. 438/14, tvoriaceho

súčasť rozsudku, aj v tomto prípade i spolu s dokumentáciou, ktorá k nim prislúcha; II. vo zvyšku žalobu voči žalovanému 1/ a žalobu voči žalovanému 2/ celkom zamietol; III. o trovách konania medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo a IV. žalovanému 2/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. §§ 2 a § 3, § 4 ods. 1 a §§ 5 a 6 zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej tiež len „zákon č. 161/2005 Z. z.“) a § 3 ods. 1 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch, vecne potom záverom o čiastočnej dôvodnosti žaloby. Primárne sa zaoberal otázkou vecnej (tzv. aktívnej aj pasívnej) legitímácie strán sporu a v tejto časti uviedol, že žalobkyňu bolo predovšetkým v zmysle záverov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) z jeho rozsudku sp. zn. 3Cdo/119/02, ako aj niektorých ďalších rozhodnutí rôznych súdov (vrátane Ústavného súdu Slovenskej republiky - ďalej tiež len „ústavný súd“), treba považovať za právnu nástupkyňu pôvodného vlastníka zapísaného v pozemkovej knihe (Ostrihomského arcibiskupstva ako útvaru Rímskokatolíckej cirkvi ležiaceho mimo územia Slovenskej republiky) a to na základe medzinárodnej dohody Československou republikou a Svätou stolicou „Modus vivendi“ z januára 1928 medzi pápežskej konštitúcie z 30. decembra 1977 a viacerých v rozsudku označených apoštolských konštitúcií, ktorými bola (v rámci organizačnej štruktúry Rímskokatolíckej cirkvi) najskôr zriadená samostatná Slovenská provincia a hranice cirkevnej jurisdikcie boli zosúladené so štátnymi hranicami a následne zanikla niekdajšia Bratislavsko-trnavská arcidiecéza, zriadené boli nové diecézy a právnym nástupcom a územiach dekanátov Nové Zámky, Štúrovo a Šurany sa stalo Biskupstvo Nitra. Pasívne legitímovaným bol (i tu s odkazmi súdu prvej inštancie na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu a jedno uznesenie ústavného súdu) žalovaný 1/ako správca majetku štátu a právny nástupca niekdajších Západoslovenských štátnych lesov, ktorý mal v správe nehnuteľnosti uvedené v reštitučnej výzve aj v žalobe ku dňu 1. mája 2005 (nadobudnutia účinnosti zákona č. 161/2005 Z. z.), kde nebol rozhodujúcim stav správy zapísaný v evidencii nehnuteľností; naopak však na dostatok pasívnej legitímácie nešlo usudzovať u žalovaného 2/ (nielen preto, že žalobkyňa nepreukázala reálny stav správy vo vzťahu k nehnuteľnostiam požadovaným od neho, ale tiež preto, že tieto žalovaný 2/ nadobudol do správy až na základe delimitácie v roku 2012 preto, že u týchto nehnuteľností chýbal akýkoľvek dôkaz na existenciu reštitučného titulu a okrem toho tu boli nezrovnalosti spochybňujúce identičnosť parcely č. 4906). Všetky pozemky mali charakter lesných pozemkov a súčasti lesného pôdneho fondu, teda spôsobilého predmetu reštitúcie, boli tiež riadne špecifikované (v prílohe k reštitučnej výzve) a výzvu opäť s poukazom na judikatúru ústavného súdu bolo treba považovať za dostatočnú, resp. spĺňajúcu podmienky na ňu kladené reštitučným zákonom; dôvodil tiež súd prvej inštancie, ktorý napokon vyhovie žalobe v časti o vydanie požadovanej dokumentácie len v rámci podľa zákona č. 161/2005 Z. z. odôvodnil nedostatkom povinnosti správcu majetku štátu viesť všetku v žalobe uvádzanú dokumentáciu aj nepreukázaním žalobkyňou, žeby žalovaný 1/ takouto dokumentáciou disponoval.

3. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací na odvolanie žalovaného 1/ rozsudkom z 3. októbra 2018 sp. zn. 5Co/261/2017 vyššie priblížený rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti, týkajúcej sa parciel č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX až XXXX, XXXX až XXXX, ako aj parciel č. XXXX/X a XXXX/X vytvorených geometrickým plánom uvedeným pod 1. zhora podľa § 387 ods. 1 aj 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „C. s. p.“) potvrdil a vo vyhovujúcej časti, týkajúcej sa ostatných nehnuteľností (rozumej zvyšných 7 parciel registra „C“ a zvyšné 4 parcely vytvorené geometrickým plánom), ako aj v časti trov konania žalobkyne a žalovaného 1/ rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ a § 391 ods. 1 C. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prisvedčil sice odvolacej námietke, podľa ktorej súd prvej inštancie nevenoval dostatočnú pozornosť otázke zákonných prekážok vydania nehnuteľností (tu v podobe štátnych prírodných rezervácií v príslušnom stupňom ochrany) a jeho rozhodnutie tak čiastočne bolo nepreskúmateľným pre nedostatok náležitého odôvodnenia i pre nevykonanie (v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci) navrhovaných dôkazov; tam, kde ale odvolateľ zákonnou prekážkou vydania neargumentoval, jeho odvolanie nepovažoval za dôvodné. Nad rámec stotožnenia sa s dôvodmi súdu prvej inštancie vrátane reprodukcie už ním použitých ustanovení zákonov č. 161/2005 Z. z. a o lesoch a právneho zdôvodnenia

svojho rozhodnutia ust. čl. 16 ods. 2 a 4 Listiny základných práv a slobôd (uvedenej ústavným zákonom č. 23/1991 Zb.), čl. 7 ods. 5 a čl. 24 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), čl. 1, čl. 2 ods. 1 a čl. 3 ods. 1 a 4 Základnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou (príloha oznámenia ministerstva zahraničných vecí SR č. 326/2001 Z. z.), § 4, § 5 ods. 2 a § 22 ods. 1 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších zmien a doplnení v spojení s bodom 13 prílohy tohto zákona a odkazmi na Kódex kanonického práva prijatý v roku 1983 a kánony 7, 27, 42 až 48 a 920 až 930 Kódexu kánonov východných cirkví prijatého v roku 1990 zdôraznil vyriešenie otázok právneho nástupníctva útvarov Rímskokatolíckej cirkvi na území Slovenskej republiky po Ostrihomskom arcibiskupstve a statusu oprávnenej osoby spojeného s tzv. aktívnou legitimáciou u žalobkyne z prejednávanej veci súdnou praxou (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/200/2010, 4Cdo/10/99, 5Cdo/139/2010 aj 3Cdo/119/02).

4. Ani odvolacie námietky, týkajúce sa neurčitosti (a neplatnosti) reštitučnej výzvy pre absenciu parcelných čísel nehnuteľností majúcich sa vydať a nepreukázanie spôsobu, akým nehnuteľnosti prešli na štát, nepovažoval za opodstatnené, keď jednak poukázal na to, že zákon č. 161/2005 Z. z. s výnimkou písomnej formy výzvy a jej adresnosti neustanovil žiadne ďalšie obsahové náležitosti tohto jednostranného právneho úkonu a tento preto treba posudzovať z hľadiska všeobecných náležitostí prejavu vôle podľa § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), najmä tu ale podľa neho treba mať na zreteli naplnenie zmyslu a účelu celého reštitučného zákonodarstva, ktorým nemôže byť znemožnenie nadobudnutia vlastníctva oprávneným osobám, ale naopak ním musí byť dosiahnutie takého stavu usporiadania majetkových práv, aký by tu nepochybne existoval, nebyť obdobia neslobody (náprava majetkových krívd). Naplnenie ideálov spravodlivosti odôvodňuje i extenzívny výklad aplikovaných zákonných ustanovení (III. ÚS 373/2012), resp. čo najústretovejšiu interpretáciu zákona súdmi, doplnil tiež odvolací súd, ktorý o. i. uviedol i to, že v prejednávanej veci bol preukázaný dôvod na navrátenie vlastníctva podľa § 3 ods. 1 písm. c/ zákona č. 161/2005 Z. z. a dôvodnou nebola ani námietka zánikom práva pre jeho neuplatnenie v zákonom ustanovenej prekluzívnej lehote (keďže žalobkyňa žalobu podala ešte pred uplynutím lehoty podľa § 5 ods. 3 zákona).

5. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu v časti, v ktorej ním bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, podal dovolanie žalovaný 1/ (ďalej tiež „dovolateľ“), vyvodzujúc jeho prípustnosť z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ aj b/ C. s. p. Odvolací súd sa podľa neho odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke zániku práva z dôvodu nepreukázania dôvodu prechodu vlastníckeho práva na štát či obec v zmysle § 3 zákona č. 161/2005 Z. z. (kde aj pre prípad snahy argumentovať hospodárskou zmluvou z 1. apríla 1980 ide len o prevod správy majetku a nie o nadobudnutie vlastníckeho práva, navyše s doložením listiny až v priebehu konania, t. j. po uplynutí prekluzívnej lehoty). O otázku dovolacím súdom dosiaľ neriešenú potom podľa dovolateľa ide u otázky, či je možné § 3 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. vykladať tak, že prevzatie bez právneho dôvodu (písm. h/) je bez potreby ďalšieho dokazovania a doloženia príslušných listín, ktoré vyvolali zmenu vlastníckeho práva, aplikovateľné vo všetkých prípadoch, kde nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu a nie je preukázaná existencia iného reštitučného titulu (v zmysle písm. a/ až g/ a písm. i/ až j/ zákona - presnejšie opäť len ustanovenia, o ktorom je tu reč, pozn. najvyššieho súdu). Navrhol preto zmenu rozsudku odvolacieho súdu v napádanej časti zamietnutím žaloby, eventuálne zrušením rozsudku v napádanej časti a vrátenie veci odvolaciemu súdu (v rozsahu zrušenia) na ďalšie konanie.

6. Žalobkyňa dovolací návrh nepodala.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti C. s. p. v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bol vydaný (v napádanej časti) rozsudok odvolacieho súdu (§ 424 C. s. p.), a to za splnenia podmienky jej právneho zastúpenia i spisania dovolania na to zákonom určenou osobou (§ 429 ods. 1 C. s. p. v spojení s príslušnými ustanoveniami zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene živnostenského zákona v znení neskorších zmien a doplnení), skúmal predovšetkým bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred

bodkočiarkou C. s. p.), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu. Dospel pritom k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie, prečo bol podľa neho namieste takýto postup (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.), uvádza nasledovné:

8. Dovolanie je i za aktuálnej úpravy procesného práva (tak ako v podmienkach skoršej úpravy) mimoriadnym opravným prostriedkom (nejde tu o „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný (sporovými stranami ani sebou samým) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (v tejto súvislosti porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, či 8Cdo/67/2017).

9. Práve naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

10. Žalovaný 1/ v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., ako aj z písmena b/ rovnakého zákonného ustanovenia.

11. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písmeno a/), a/alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písmeno b/).

12. Skutkovú podstatu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. (odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu) dovolateľ tvrdil vo vzťahu k absencii konkrétneho dôkazu o odňatí nehnuteľností tvoriacich predmet sporu a pre zánik (preklúziu) práva ako následok takéhoto nepreukázania (na čo odvolací súd neprihliadol, hoci tak po správnom urobiť mal). Za výraz ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, od ktorej sa takto mal odvolací súd odkloniť, označil (pominúc iné v dovolaní uvedené, avšak dovolacím súdom nevydané rozhodnutia) uznesenie najvyššieho súdu z 28. septembra 2010 sp. zn. 4Cdo/247/2009.

13. V prípade dovolania, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., ide podobne ako u dovolaní podľa § 420 C. s. p. prípustnosť a dôvodnosť dovolania takpovediac ruku v ruke - čo znamená, že aj tu je dovolanie dôvodným len vtedy, ak je zároveň prípustným, teda keď sa ním dôvodne tvrdí, že odvolací súd sa pri riešení právnej otázky, od ktorej záviselo jeho rozhodnutie, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a naopak toto nie je prípustným a ani dôvodným, ak tu tvrdeného odklonu niet (tu porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 25. novembra 2021 sp. zn. 6Cdo/201/2018).

14. V prejednávanej veci dovolateľovi v tom, žeby sa odvolací súd dopustil tvrdeného odklonu, za pravdu dať nejde.

14. Uznesením, o ktorom je reč, dovolací súd ešte v podmienkach skoršej procesnej úpravy (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) zrušil rozsudok odvolacieho súdu, ktorým došlo k potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie (skôr stupňa) zamietajúceho žalobu inej organizačnej zložky tej istej cirkvi ako v prejednávanej veci proti rovnakým žalovaným, avšak pre odňatie (dovolateľke) možnosti konať pred súdom zapríčinené nedostatočným odôvodnením rozsudku, ktorým nebola poskytnutá odpoveď na špecifický argument o všeobecnej dostupnosti pozemnoknižných vložiek i dokumentov v nich uvedených (verejných listín ako takých dostupných aj žalovaným), z ktorého dôvodu tiež vznikla otázka dôvodnosti trvania na ich pripájaní k

reštitučnej výzve.

15. V takomto uznesení síce dovolací súd vo forme „obiter dicta“ (poznámky na okraj) zaujal aj stanovisko k správnej (ústavne konformnej) interpretácii úpravy rozhodnej aj v tentoraz posudzovanej veci, pri oboznámení sa s celou takouto argumentáciou (nielen výňatkom z nej ponúkaným dovolaním) však muselo byť zrejmé, že odôvodnenie napádaného rozsudku odvolacieho súdu takúto argumentáciu dovolacieho súdu prevzalo (čo principiálne vylučovalo, aby tu došlo k odklonu).

16. Najvyšší súd totiž v uznesení uvádzanom v dovolaní uzavrel (o. i.) nasledovné:

Z hľadiska podstaty vzniku subjektívneho práva na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam je zákon č. 161/2005 Z. z. právnou skutočnosťou zakladajúcou toto právo pri splnení podmienok stanovených v tomto zákone. Vznik tohto práva je zároveň sprevádzaný vznikom povinnosti vydať nehnuteľné veci, ku ktorým sa žiada navrátiť vlastníctvo. Podmienkami vzniku práva na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam sú existencia oprávnenej osoby, prechod vlastníckeho práva tejto osoby k nehnuteľným veciam vymedzeným v zákone na štát alebo na obec v rozhodnom období z dôvodu určeného zákonom (reštitučného dôvodu) a existencia povinnej osoby. Ustanovenie § 5 ods. 1 uvedeného zákona sa netýka podmienok vzniku práva na navrátenie vlastníctva, ale upravuje len spôsob jeho uplatnenia, a to tak, že ho treba uplatniť výzvou, že táto výzva musí mať písomnú formu, že musí byť urobená do 30. apríla 2006 a že v tejto lehote musí byť preukázaný prechod vlastníctva k nehnuteľným veciam na štát alebo na obec z niektorého reštitučného dôvodu vymedzeného v § 3 tohto zákona, pričom následkom neuplatnenia práva v stanovenej lehote je jeho zánik. Bolo vecou oprávnenej osoby, či právo na navrátenie vlastníctva v určenej lehote uplatní, alebo či ho neuplatní a nechá uplynutím lehoty zaniknúť. K zániku práva by však došlo aj v prípade, ak by nebola dodržaná písomná forma výzvy alebo ak by z výzvy nebolo zrejmé, resp. zistiteľné, ku ktorým nehnuteľnostiam má byť prinavrátené vlastníctvo alebo ak by nebol preukázaný dôvod prechodu vlastníctva na štát alebo na obec v zmysle § 3 zákona č. 161/2005 Z. z. Samotnú výzvu však nebolo možné považovať za právny úkon, pretože s ňou nebol spojený vznik práva na navrátenie vlastníctva, pretože, ako už bolo uvedené, vznik tohto práva bol podmienený splnením iných podmienok. Výzvou sa len malo uplatniť existujúce právo. Ak by vznik práva bol spojený až s doručením písomnej výzvy v zákonom určenej lehote, potom by sa nemohlo uplatniť ustanovenie o zániku tohto práva jeho neuplatnením, lebo by nemalo čo zaniknúť (zaniknúť môže len existujúce právo). Na takúto výzvu preto nebolo možné klásť prísne formálne a obsahové požiadavky vyžadované zákonom pre platnosť právnych úkonov.

Zákon č. 161/2005 Z. z. je podľa predmetu v ňom obsiahnutej právnej úpravy reštitučným predpisom, ktorého účelom je zmierniť následky minulých majetkových a iných krívd. Orgány štátu sú pri aplikácii a interpretácii tohto predpisu povinné postupovať v súlade so zákonnými záujmami subjektov, ktorých ujma má byť aspoň čiastočne kompenzovaná. K splneniu jeho účelu a cieľa je preto nutné, aby súdy interpretovali tento predpis vo vzťahu k oprávneným osobám čo najústretovejšie v duchu snahy o zmiernenie niektorých majetkových krívd, v dôsledku ktorých k prechodu majetku došlo. Z hľadiska interpretácie § 5 ods. 1 uvedeného zákona to potom znamená, že pre riadne uplatnenie práva na navrátenie vlastníctva bolo postačujúce, ak v písomnej výzve doručenej povinnej osobe do 30. apríla 2006, boli nehnuteľnosti, ku ktorým sa uplatnilo právo na navrátenie vlastníctva, označené hoci aj len odkazom na konkrétne pozemnoknižné vložky v konkrétnom katastrálnom území, a rovnako bolo postačujúce, ak reštitučný dôvod v zmysle § 3 zákona bol preukázaný hoci aj len odkazom na dokument zapísaný v pozemnoknižných vložkách, z ktorého bol tento dôvod zistiteľný. Podľa § 68 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení platnom v čase doručenia výzvy žalovaným bol totiž katastrálny operát (súbor dokumentačných materiálov obsahujúcich údaje katastra z jedného katastrálneho územia) verejný, každý mal právo doň nahliadať a robiť si z neho výpisy, odpisy alebo náčrty. V zmysle § 69 tohto zákona správa katastra bola povinná na požiadanie vyhotoviť potvrdený výpis alebo potvrdenú kópiu z pozemkových kníh, pričom tieto listiny boli označené za verejné listiny. Verejne dostupnou listinou s možnosťou jej vyžiadania z príslušného archívu bol aj dokument zistiteľný z pozemnoknižných vložiek, na základe ktorého bolo zapísané vlastnícke právo štátu.

17. K tvrdenému odklonu od takéhoto rozhodnutia by mohlo dôjsť len v prípade takej interpretácie ustanovenia § 5 zákona č. 161/2005 Z. z. odvolacím súdom, ktorou by sa tento zasadil za významový protiklad uzavretého dovolacím súdom, tu však o taký prípad nešlo.

18. Pokiaľ mal dovolateľ ním tvrdeným „odklonom“ na mysli nepreukázanie tvrdeného odvolacím súdom (resp. pred ním tiež súdom prvej inštancie), teda rozhodnutie v prospech žalobkyne napriek absencii dôkazu o preukázaní uplatneného reštitučného dôvodu (v lehote ustanovenej zákonom) v spojení s nedostatočným zdôvodnením (podložením) záveru o preukázaní dôvodu na navrátenie vlastníctva podľa § 3 ods. 1 písm. c/ zákona (tu porovnaj záver bodu 41 na strane 26 napádaného rozsudku odvolacieho súdu), šlo by o vadu, ktorú by šlo namietať len dovolaním opretým o iný dovolací dôvod (zmätočnosť) a aj iný dôvod prípustnosti dovolania (postup súdu na ujmu práva strany sporu na spravodlivý proces). Dovolateľ však dovolanie aj z tohto dôvodu nepodal, čo za stavu viazanosti odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) neumožňovalo skúmanie, či výsledok konania na odvolacom súde je tu opisovanou vadou zaťažený.

19. Pri uplatnení dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť tvrdením nesprávneho právneho posúdenia takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo, (nie v tejto veci) ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolateľ je teda povinný jednak sformulovať právnu otázku, ktorá bola pre rozhodnutie odvolacieho súdu (predstavujúce primárny predmet prieskumu v dovolacom konaní) rozhodujúcou a okrem toho v dovolaní jednoznačne uviesť i to, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ C. s. p. podľa neho zakladá prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku (bez ohľadu na to, že týmto, teda voľbou dovolateľa medzi jednotlivými skutkovými podstatami nesprávneho právneho posúdenia veci, vtelenými do jednotlivých písmen § 421 ods. 1 C. s. p. už dovolací súd viazaný nie je a ani prípadný omyl v tom, o ktorú z nich - ak vôbec o niektorú - v skutočnosti pôjde, nepôjde sankcionovať odmietnutím dovolania). Pri formulovaní rozhodnej právnej otázky pritom treba zohľadniť to, že musí ísť o otázku právnu (questio iuris) a nie otázku skutkovú (questio facti), ako i to, že závislosťou rozhodnutia odvolacieho súdu práve od vyriešenia takejto (nie inej) otázky treba rozumieť tiež praktický zákaz vyvodzovania prípustnosti dovolaní aj z takých otázok, ktoré v konaní buď vôbec spornými neboli, alebo pre rozhodnutie súdu význam nemali (len otázky akademického rázu bez schopnosti akejkoľvek odpovede na ne ovplyvniť výsledok konania v konkrétnej veci).

20. Práve v tom, čo bolo uvedené v predošlom odseku, tkvel tiež dôvod, pre ktorý nešlo usúdiť na prípustnosť dovolania z prejednávanej veci ani v časti opieranej o úpravu z § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Nebolo to tak pritom preto, žeby sa dovolateľ nepokúsil o formuláciu rozhodnej právnej otázky a ani preto, žeby táto otázka (ktorej podstatou bola požiadavka na odpoveď, a/ či je možným uvedenie v reštitučnej výzve viacerých reštitučných dôvodov - ako eventualít a b/ či uvedením dôvodu podľa § 3 ods. 1 písm. h/ zákona č. 161/2005 Z. z. - popri inom dôvode - možno eliminovať stav neistoty oprávnenej osoby o existencii primárne uplatneného dôvodu, resp. o jeho naplnení a či v prípade nástupu takéhoto „záložného“ reštitučného dôvodu nie je potrebné dokazovanie na preukázanie jeho existencie) nemala povahu otázky právnej, ale preto, že v tomto konkrétnom prípade od vyriešenia takejto otázky (rozumej hociktorej z vyššie načrtnutých podotázok, ktoré dovolaním nastolená otázka obsahuje) akýmkoľvek do úvahy prichádzajúcim spôsobom rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo.

21. Opätovne sa tu totiž žiada pripomenúť, že odvolací súd v prejednávanej veci nezaložil svoje rozhodnutie v neprospech dovolateľa na závere o prípustnosti kumulácie reštitučných dôvodov (titulov) v reštitučnej výzve a ani na inom závere o potrebe konštatovania existencie reštitučného dôvodu podľa § 3 ods. 1 písm. h/ zákona č. 161/2005 Z. z. (ako dôsledku výpadku, resp. nepreukázania podmienok pre nástup primárne použitého dôvodu podľa písmena c/ tu spomínaného ustanovenia), ale výslovne na závere o preukázaní dôvodu uvedeného v § 3 ods. 1 písm. c/ zákona č. 161/2005 Z. z. (kde vzhľadom

na obmedzenie sa dovolateľom na dovolací dôvod podľa § 421 C. s. p. bolo bez významu, či takýto záver bol správny, podložený a patrične odôvodnený). V takejto situácii by však dovolateľovi žiadna odpoveď na ním položenú otázku nemohla žiadnym spôsobom pomôcť, keďže v zmysle už vyššie priblížených záverov z uznesenia sp. zn. 4Cdo/247/2009 na reštitučnú výzvu nejde nazeráť ako na právny úkon a aj keby toto platiť nemalo, v prípadoch druhovo totožných s tým z prejednávanej veci by naplneniu zmyslu a účelu reštitučného zákonodarstva (vrátane zákona č. 161/2005 Z. z.) mohla poslúžiť len interpretácia prikazujúca si „záložný“ (nadbytočne uplatnený) dôvod nevšímať. Napokon za stavu konštatovania existencie prvého reštitučného dôvodu (a nie toho takpovediac zvyškového) by aj prípadné odpovede na otázku ako postupovať v prípade nástupu takéhoto zvyškového dôvodu boli len akademickými, výsledok sporu v tejto veci by ale ovplyvniť nemohli.

22. Dovolací súd riadiaci sa všetkými zhora uvedenými úvahami preto dovolanie (ako celok) odmietol podľa § 447 písm. c/ C. s. p. (ako neprípustné) bez toho, aby mal možnosť zaujať k otázkam nastoleným dovolaním vecné stanovisko.

23. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.